

FAKTA OM FORMALDEHYD

Formaldehyd er sensibiliserende og kan sette i gang en immunrespons ved første eksponering. Akutt eksponering er svært irriterende for øyne, nese og svelg, og kan forårsake hoste og tungpustethet. Påfølgende eksponering kan føre til alvorlige allergiske reaksjoner i hud, øyne og luftveier, og kan gi astmaliknende pusteproblemer og hudirritasjoner som dermatitt og kløe. Formaldehyd er anbefalt klassifisert som kreftfremkallende (Gruppe 1 karsinogen) av IARC, hvilket betyr at det er sikkert kreftfremkallende for mennesker (nesekreft).

Hvor risiko finnes

Eksponering for formaldehyd kan skje i helsevesenet, begravelsesbransjen og i tekstil- og papirindustri. Arbeidstakere kan puste inn formaldehyd som gass eller damp, og formaldehyd i væskeform kan også tas opp gjennom huden. Eksponering kan skje ved behandling av tekstiler og ved resinproduksjon. I tillegg til arbeidstakere i helsevesenet og på medisinske laboratorier, kan arbeidstakere som håndterer døde mennesker være utsatt for eksponering, samt lærere og studenter som håndterer biologiske prøver som er oppbevart i formaldehyd eller formalin.

Mer om formaldehyd

Formaldehyd er en fargeløs, luktsterk gass som ofte forekommer i vannløsning (formalin). Det brukes ofte som preserveringsmiddel i medisinske laboratorier og likhus, og finnes også i mange ulike kjemiske produkter, sponplater, kryssfiner, husholdningsprodukter, lim, trykkstoffer og papirproduktbelegg. Det brukes også som soppmiddel, bakteriedrepende middel og desinfiseringsmiddel.

Hvordan eksponering kan påvirke deg

Innånding av formaldehyd kan føre til symptomer som sår hals, hoste, kløende øyne og neseblod. Noen er mer sensitive enn andre, slik at eksponering som ikke gir plager hos enkelte, kan gjøre andre syke eller ukomfortable. Formaldehyd kan føre til kreft. Høye doser og lang eksponeringstid øker kreftrisikoen (kreft i nese og svelg). Eksponering for formaldehyd ved nivåer så lave at symptomer ikke oppstår, kan også føre til kreft.

Latensperioden fra eksponering til kreft oppstår varierer mye, fra to år og opp til 15 år.

Hva du kan gjøre

Sørg for gode kartlegginger og risikovurderinger, slik at det er kjent når tiltak må iverksettes. Dersom det ikke på annen måte kan dokumenteres at nivåene av formaldehyd er på et fullt forsvarlig nivå, må det foretas eksponeringsmålinger. Informer arbeidstakerne om risikoen og de forebyggende tiltakene. Undersøk om det finnes arbeidstakere som har symptomer.

Eksponeringen kan kontrolleres ved å bygge inn prosessene eller ved hjelp av tekniske løsninger, som punktavsug. Alle blandinger og løsninger som inneholder formaldehyd skal merkes i henhold til regelverket. Personlig verneutstyr, som åndedrettsvern, bør være en midlertidig løsning, og skal bare brukes dersom andre tiltak ikke er tilstrekkelige.

Les mer om formaldehyd her:

<https://www.arbeidstilsynet.no/tema/kjemikalier/>

Forskrift om utførelse av arbeid, kapittel 3: Arbeid hvor kjemikalier kan utgjøre en fare for arbeidstakeres sikkerhet og helse:

<https://www.arbeidstilsynet.no/regelverk/forskrifter/forskrift-om-utforelse-av-arbeid/2/3/>

Forskrift om tiltaks- og grenseverdier, vedlegg 1: Grenseverdi for formaldehyd:

<https://www.arbeidstilsynet.no/regelverk/forskrifter/forskrift-om-tiltaks--og-grenseverdier/8/1/>

Referanser: NIOSH, cancer.gov, CDC, CCOHS, Arbeidstilsynet